

*making
justice
faster.eu*

e-Justice Communication via Online D

Raport z badań ankietowych projektu *e-CODEX* - pełnomocnicy profesjonalni wobec transgranicznych postępowań sądowych

DIAGNOZA TRANSGRANICZNYCH POSTĘPOWAŃ SĄDOWYCH

Wiedza

Ponad 60% badanych pełnomocników profesjonalnych posiadało doświadczenie związane z międzynarodowymi postępowaniami sądowymi, które stanowią jednak niewielki odsetek prowadzonych spraw - mniej niż 10 rocznie. Częściej wykonywanym i znanym postępowaniem jest Europejski Nakaz Zapłaty (ENZ).

Bariery

Nieznajomość regulacji prawnych, bariera językowa i określenie sądu właściwego do rozpatrzenia sprawy stanowią główne problemy związane z realizacją postępowań o charakterze transgranicznym. Niepokojący jest fakt, że prawie 90 % badanych nie posiada podpisu elektronicznego, który jest niezbędny do realizacji europejskich postępowań sądowych drogą elektroniczną.

Potrzeba e-Uслуг

Ponad 90 % pełnomocników widzi zasadność elektroniczacji postępowań, co przekłada się na szybsze wykonanie procedury.

O PROJEKCIE

Projekt **e-CODEX** (*e-Justice Communication via Online Data Exchange*) jest wielkoskalowym projektem pilotażowym współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach programu CIP na rzecz Wspierania Polityki w Zakresie Technologii Informacyjnych i Komunikacyjnych (ICT PSP).

Zadaniem Projektu **e-CODEX** jest poprawa dostępu obywateli i przedsiębiorców do środków prawnych na terytorium Unii Europejskiej.

Projekt rozwija narzędzia IT do elektronicznej wymiany informacji w obszarze wymiaru sprawiedliwości w odniesieniu do spraw transgranicznych. Poprzez sprawę transgraniczną należy rozumieć sprawę, w której przynajmniej jedna ze stron ma miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu w państwie innym niż państwo członkowskie sądu lub trybunału przeprowadzającego postępowanie. Powyższa definicja zgodna jest z pojęciem sprawy transgranicznej w rozumieniu rozporządzeń unijnych, tj. rozporządzenia (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającego postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (Dz. Urz. UE L 399 z 30.12.2006 r., str.1) oraz rozporządzenia (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r. ustanawiającego europejskie postępowanie w sprawie drobnych roszczeń (Dz. UE L 199 z 31.07.2007 r., str.1).

Narzędzia stworzone w projekcie umożliwią realizację postępowań sądowych w krajach UE drogą elektroniczną.

Czas trwania Projektu: Grudzień 2010 – Maj 2016
Raport został sporządzony na dzień 25 lutego 2016 r.

CEL BADANIA

Głównym celem badania było określenie poziomu wiedzy pełnomocników profesjonalnych w Polsce w zakresie europejskich postępowań sądowych (tj. takich, w których siedzibą stron są przynajmniej dwa różne kraje)

METODYKA BADAŃ

Badanie zostało skierowane do osób wykonujących czynnie zawód radcy prawnego i adwokata. Badanie prowadzono z wykorzystaniem dwóch różnych metod badawczych:

1. Ankiety audytoryjnej - podczas warsztatów dotyczących windykacji międzynarodowej pełnomocnicy profesjonalni byli proszeni o wypełnienie papierowych kwestionariuszy
2. Ankiety elektronicznej - w której respondent jest proszony o wypełnienie ankiety w formie elektronicznej. Okres badania: luty 2014 r. - grudzień 2015 r.

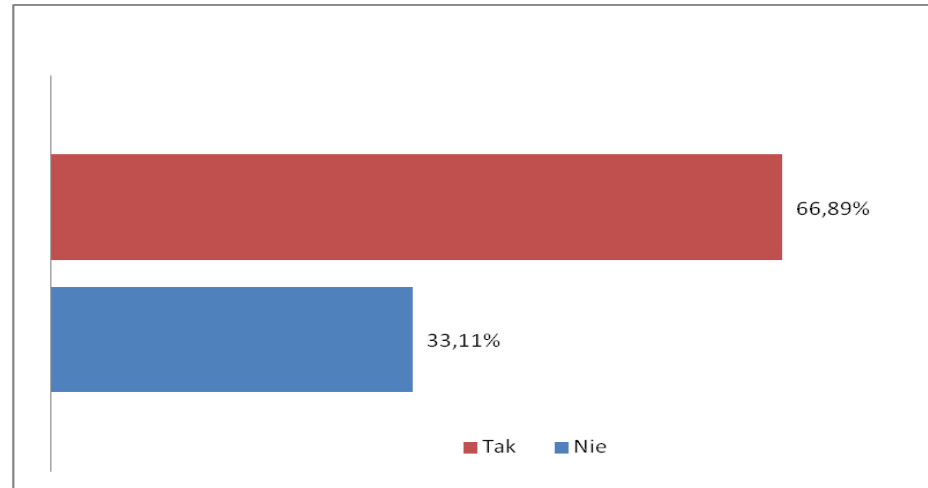
Liczba respondentów - 148 respondentów: z tego 94 ankietowanych wypełniło kwestionariusz podczas warsztatów, a 54 skorzystało z elektronicznej wersji ankiety.

W ramach badania respondenci byli proszeni o wypełnienia ankiety pn. „Transgraniczne postępowania sądowe”, składającej się z 14 pytań. Ankieta stanowi załącznik do raportu.

ANALIZA WYNIKÓW BADAŃ

Pytanie:

Czy w Twojej pracy zdarzyły się sprawy o charakterze transgranicznym?

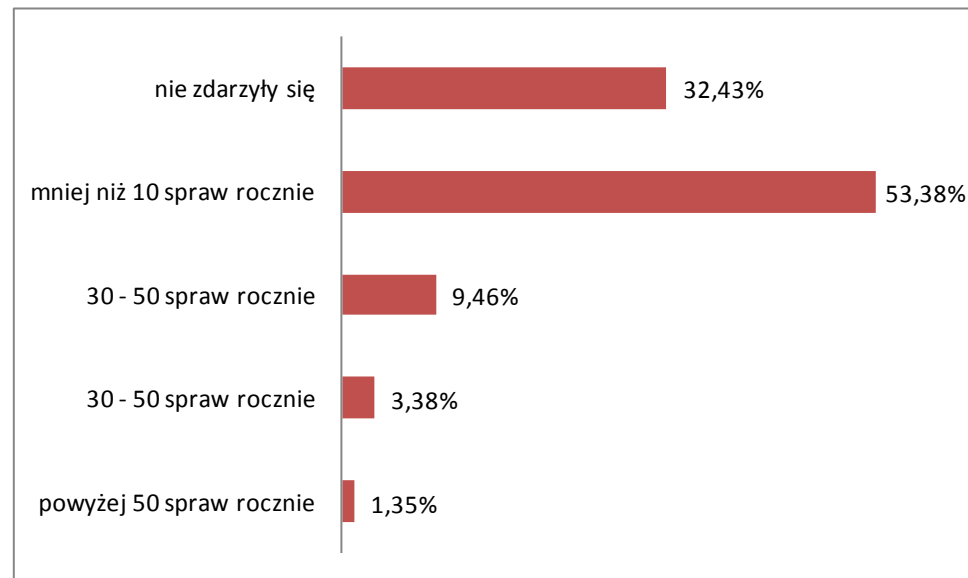

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań

Prawie 70% badanych zadeklarowało, że w swojej pracy miało doświadczenie ze sprawami sądowymi o charakterze transgranicznym. Analizując ten wynik, należy podkreślić, że badanie było prowadzone w ramach projektu zajmującego się problematyką sądowych postępowań transgranicznych, a zatem można założyć z wysokim stopniem prawdopodobieństwa, że badaną grupę stanowiły w większości osoby, które są zainteresowane przedmiotową tematyką. Co więcej elektroniczne ankiety umieszczone zostały na stronie internetowej projektu e - CODEX, a zatem można także założyć, że ankiety wypełniały osoby poszukujące informacji w tym właśnie obszarze.

Pytanie:

Jeśli tak, to jak często zdarzyły się sprawy o charakterze transgranicznym?

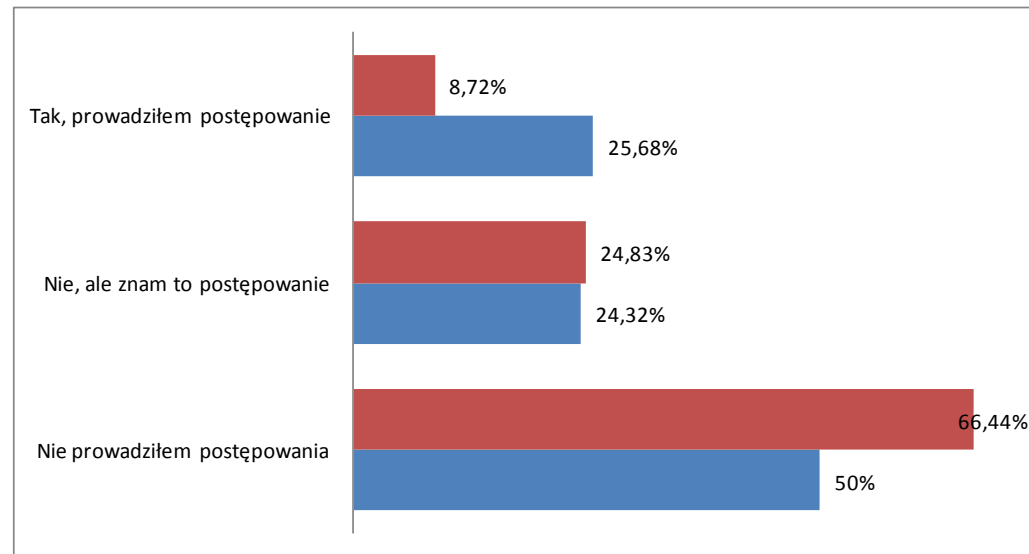

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań

Wyniki ankiet pokazują , że postępowania o charakterze transgranicznym stanowią stosunkowo niewielki odsetek spraw prowadzonych przez polskich pełnomocników profesjonalnych. Wśród tych, którzy mieli do czynienia z takimi sprawami, większość badanych realizowała mniej niż 10 spraw rocznie.

Pytania:

- Czy zdarzyło Ci się prowadzić Europejskie Postępowanie w Sprawie Drobnych Roszczeń, ustanowione zgodnie z Rozporządzeniem (WE) nr 861/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 lipca 2007 r., jako przedstawiciel strony?
- Czy podczas Twojej pracy zdarzyło Ci się ubiegać o wydanie Europejskiego Nakazu Zapłaty (Rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r.), jako przedstawiciel strony?

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań

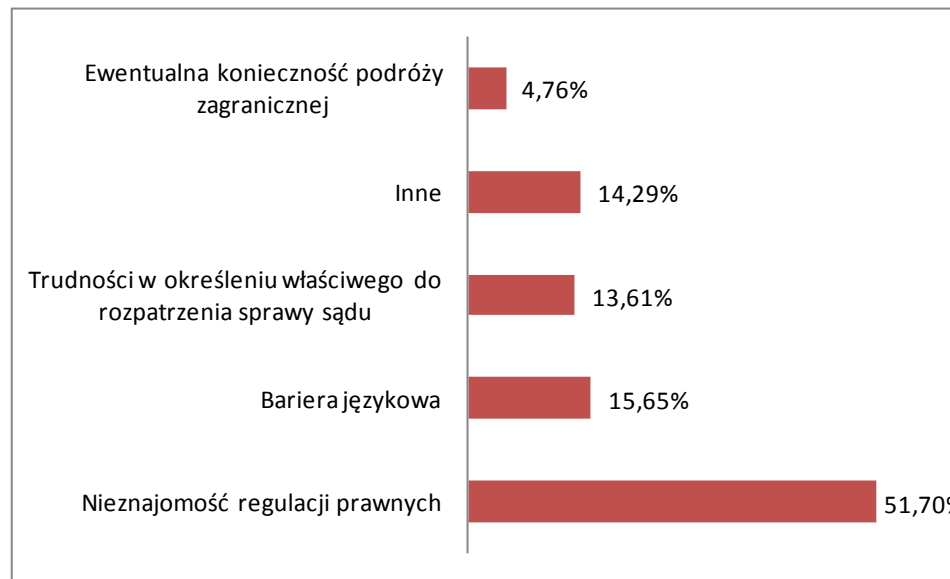
W odniesieniu do europejskich postępowań opartych na Rozporządzeniu (WE) nr 861/2007 oraz Rozporządzeniu (WE) nr 1896/2006, pełnomocnicy profesjonalni znacznie częściej mają do czynienia z postępowaniem w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (25,68%) niż z europejskim postępowaniem w sprawie drobnych roszczeń (8,27%). Powyższe wyniki są odzwierciedleniem popularności obu postępowań. Postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty – z uwagi na to, że dotyczy roszczeń bezspornych - jest prostszym i szybszym postępowaniem niż postępowanie w sprawie drobnych roszczeń. Ponadto drugie z tych postępowań możemy stosować w ograniczonym zakresie spraw, tj. tylko dla takich w których wartość przedmiotu sporu na dzień wniesienia pozwu, nie przekracza 2000 euro.

Podobna liczba respondentów (ok. 24,5%) nie prowadziła żadnego z ww. postępowań, jednak posiada wiedzę na ich temat. Ankietowani częściej deklarowali brak praktyki oraz wiedzy dotyczącej postępowania w sprawie drobnych roszczeń (66,4%) niż postępowania w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (50%).

Pytanie:

Co, według Ciebie, stanowi główny problem w postępowaniach transgranicznych?

Ankietowani proszeni byli o wskazanie tylko jednej z odpowiedzi.

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań

Profesjonalni pełnomocnicy, zapytani o największy problem związany z realizacją postępowań o charakterze transgranicznym, w pierwszej kolejności wskazali nieznajomość regulacji prawnych (51,7%). Może wynikać to z faktu, że problematyka postępowań transgranicznych nie była dotychczas zbyt szeroko omawiana zarówno w trakcie studiów prawniczych, jak i w ramach zajęć aplikacyjnych.

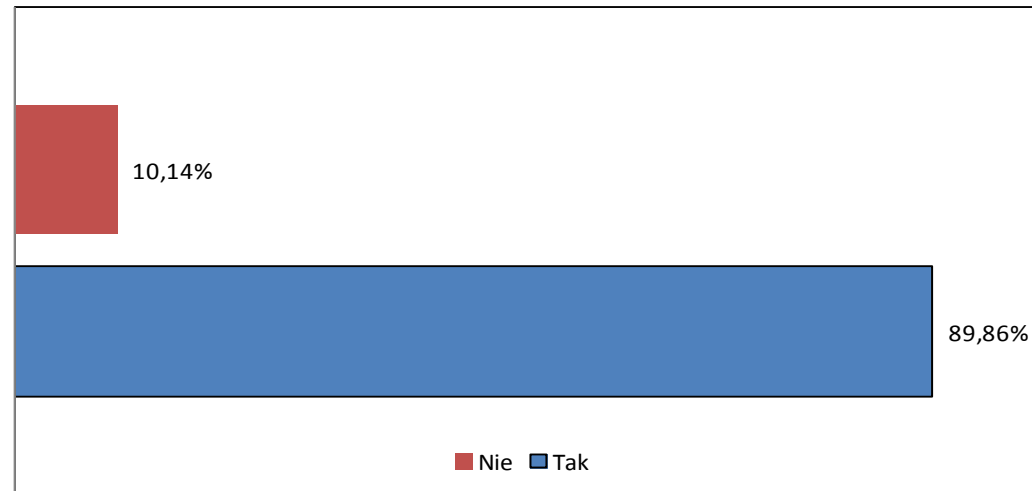
Kolejnym problemem wskazanym przez respondentów jest bariera językowa stanowiąca główną przeszkodę dla ponad 15% respondentów. W świetle uregulowań prawnych wynikających z przepisów obu analizowanych rozporządzeń, w przypadku wszczynania któregośkolwiek z przywołanych postępowań sądowych, językiem postępowania będzie język akceptowany w kraju, w którym składany jest pozew. Przykładowo w Polsce jedynym językiem w którym można prowadzić postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, czy też europejskiego postępowania w sprawie drobnych roszczeń jest język polski. Ponad 13% respondentów jako główną przeszkodę wskazało problemy w określeniu sądu właściwego do rozpatrzenia sprawy.

Pewne zaskoczenie może budzić stosunkowo niewielki odsetek osób (4,7% ankietowanych), które wskazały jako problematyczne dodatkowe koszty związane z ewentualną potrzebą podróży zagranicznej wynikające z prowadzenia sporu transgranicznego

Pytanie:

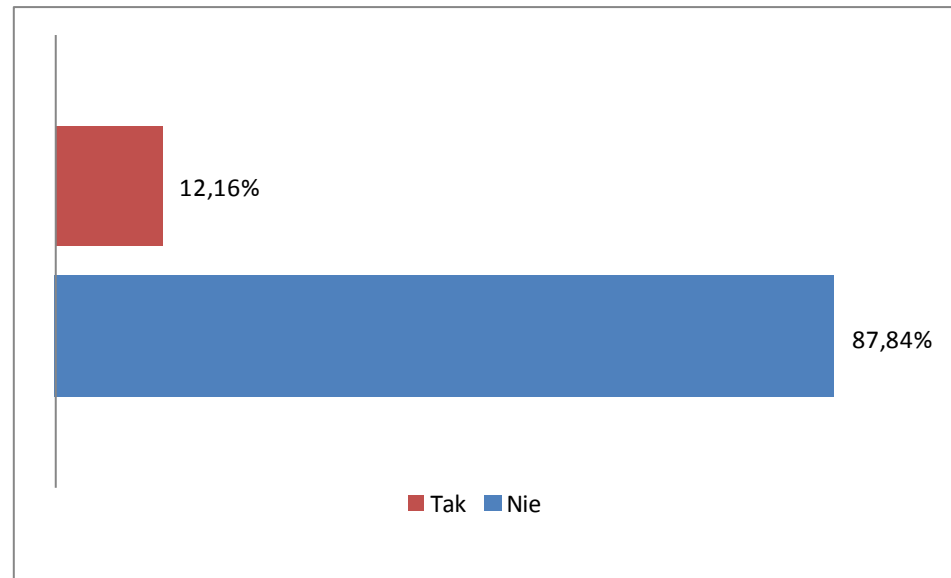
Czy w przypadku sprawy o charakterze transgranicznym, możliwość złożenia pozwu drogą elektroniczną stanowiłaby ułatwienie ?

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań

90 % respondentów stwierdziło, że złożenie pozwu drogą elektroniczną byłoby ułatwieniem podczas przeprowadzania transgranicznego postępowania sądowego. Z powyższego można wnioskować, że kierunek zmian polegający na coraz szerszym zastosowaniu nowych technologii w organach wymiaru sprawiedliwości jest słuszny i znajduje uznanie wśród pełnomocników profesjonalnych. Podejmowane inicjatywy ustawodawcze powinny zatem obejmować także europejskie postępowania sądowe.

Pytanie:
Czy posiadasz podpis elektroniczny?

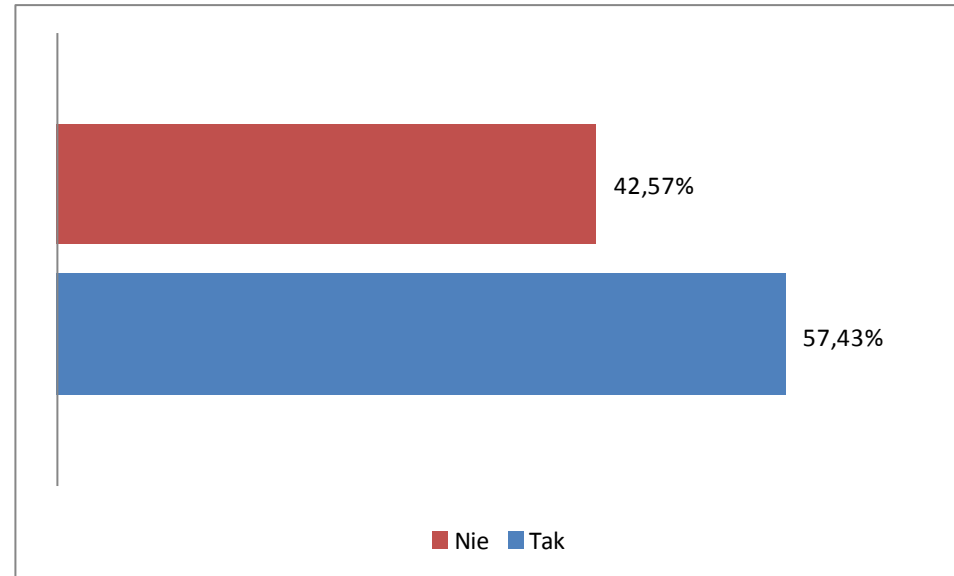

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań

Prawie 88 % ankietowanych wskazało, że nie posiada podpisu elektronicznego. Podpis elektroniczny jest niezbędny do realizacji europejskich postępowań sądowych drogą elektroniczną. Brak tego narzędzia może wynikać, że stosunkowo niewielkiej liczby e-usług oferowanych w obszarze wymiaru sprawiedliwości i administracji, z których aktualnie mogą korzystać respondenci.

Pytanie:

Czy słyszałaś/słyszałeś o portalu e-Justice? (www.e-justice.europa.eu)

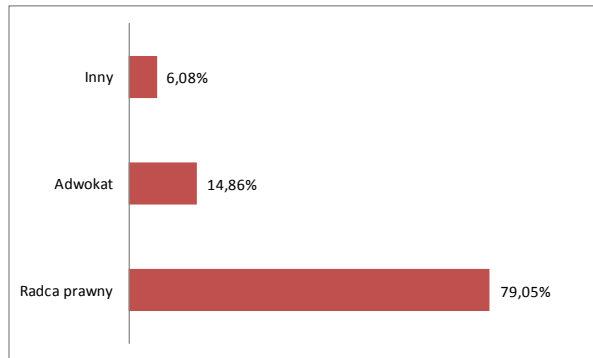

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań

Ponad połowa badanych osób zna i korzysta z portalu e-Justice, który oferuje szereg przydatnych informacji na temat wymiaru sprawiedliwości w krajach UE. Wciąż duża liczba respondentów nie słyszała o portalu e-Justice, który stanowi pomoc w wykonywaniu zawodu. Docelowo portal ma ułatwić dostęp do elektronicznych postępowań, co powinno zwiększyć jego popularność.

METRYCZKA

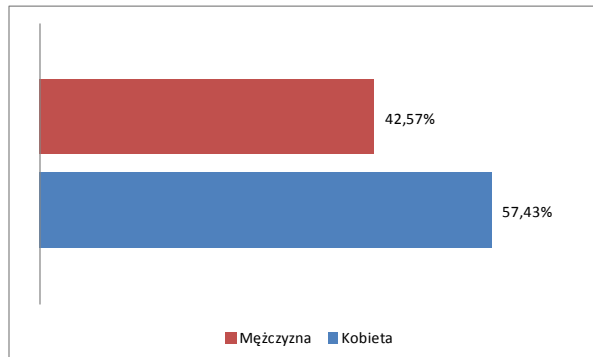
Zawód:

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań

Prawie 80 % respondentów wykonuje zawód radcy prawnego, 15 % -adwokata, 6 % należy do ankietowanych innych specjalności.

Płeć:

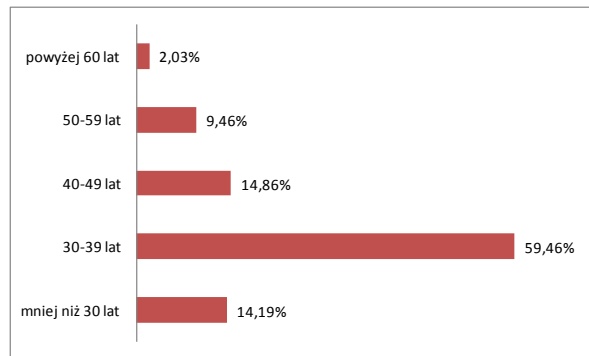

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań

Ponad połowa ankietowanych to kobiety - 57 % , pozostali - 43 % to mężczyźni.

Płeć:

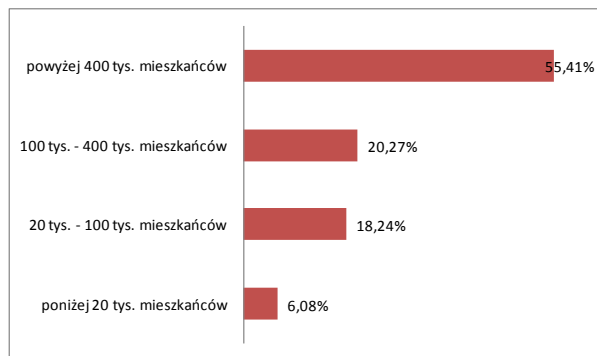
Wiek:

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań

Z przeprowadzonych badań widać dużą różnorodność grup wiekowych odpowiadających na pytania dotyczące postępowań transgranicznych. Największa grupa – prawie 60% - to prawnicy w wieku 30-39 lat. Na drugim miejscu klasyfikują się osoby w średnim wieku 40-49 lat – 14,6% , następnie ludzie młodzi - mniej niż 30 lat; 14,19%. Pozostałe grupy wiekowe to; 50-59 lat – 9,46% i osoby powyżej 60 lat – 2,03%.

Liczba mieszkańców w miejscu zamieszkania:

Źródło: Opracowanie na podstawie wyników badań

Ponad połowa ankietowanych zawod pełnomocnika profesjonalnych wykonuje w miastach powyżej 400 tys. mieszkańców. 20 % to pełnomocnicy z obszarów od 100-400 tys., 18% z miast od 20-100 tys. i tylko 6 % z miast poniżej 20 tys. mieszkańców.

Badanie było prowadzone w ramach projektu e-CODEX zajmującego się problematyką sądowych postępowań transgranicznych. Respondentami były osoby, które są zainteresowane przedmiotową tematyką. Znaczącą większość badanych stanowili radcowie prawni w wieku do 39 lat, zamieszkali w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców. Nieznaczną przewagę liczebną w badanych grupach stanowiły kobiety. Ponad 60% badanych zadeklarowało, że w swojej pracy zawodowej ma do czynienia ze sprawami sądowymi o charakterze transgranicznym. Jednak dużą barierą w postępowaniach transgranicznych stanowi dla ankietowanych nieznanostwo regulacji prawnych i nieznanostwo języka kraju w którym składany jest pozew. Także stosunkowo wysoki odsetek respondentów deklaruje chęć skorzystania z elektronicznej drogi wytoczenia powództwa w sporze transgranicznym. Uzasadnioną obawę wzbudza jedynie niewielki procent osób posiadających podpis elektroniczny niezbędny w przypadku dokonania wyboru tej ścieżki postępowania. Przeprowadzone badanie potwierdza zainteresowanie pełnomocników profesjonalnych europejskimi postępowaniami transgranicznymi. Wskazuje także, że rozważają oni przeprowadzenie takich postępowań drogą elektroniczną.

Kontakt
www.e-codex.pl

Instytut Logistyki i Magazynowania

<http://www.ilim.poznan.pl>

Szymon Mamrot
Szymon.Mamrot@ilim.poznan.pl
tel. 61 666 4850

ILiM aktywnie działa w europejskiej przestrzeni badawczej w ramach projektów [e-CODEX](#) i [e-SENS](#), zainicjowanych przez Komisję Europejską i objętych programem CIP ICT-PSP które mają na celu stworzenie rozwiązań umożliwiających transgraniczną komunikację obywateli i przedsiębiorców z administracją publiczną oraz organami wymiaru sprawiedliwości w krajach UE. Jest także wykonawcą projektów rządowych związanych z rozwojem e-administracji i e-handlu w Polsce. Ostatnio realizowano wraz z Ministerstwem Gospodarki oraz Krajową Izbą Gospodarczą zadanie związane z Uruchomieniem Elektronicznego Punktu Kontaktowego w ramach projektu Centralna Ewidencja i Informacja o Działalności Gospodarczej (CEIDG). Instytut uczestniczy w działaniach Polskiego i Europejskiego Wielostronnego Forum Elektronicznego Fakturowania, jak również podejmuje prace badawczo-rozwojowe i usługi doradcze podnoszące efektywność funkcjonowania przedsiębiorstw.

Rozpowszechnianie, kopiowanie oraz powielanie materiału jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

Autorzy: Eliza Brzezińska, Katarzyna Rzyszczak, Lucyna Łuczak - Noworolnik, Szymon Mamrot

Opracowanie graficzne: Eliza Brzezińska, Piotr Fenger